

Magyar festő - magyar szív

Gondolatok Bráda Tibor művészetéről

Az alkotásban a teremtést modellezzük gyarló, földi eszközeinkkel, bár a lélek isteni szellemében és arányrendjében. Műveink ettől nemesülnek néha imádságokká, amikor a művész az anyagon keresztül a teremtővel folytat párbeszédet. Ez a nyelv ősi kincsünk, örökségünk. A gondolatok, érzelmek akadálytalanul áramlanak benne lélektől lélekig.

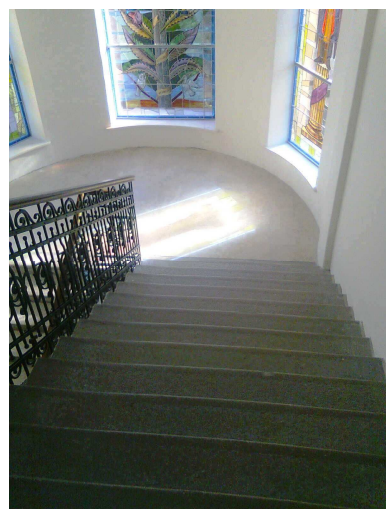
Ha a lényegre illetően, az érzelmek szintjén illeszkedünk, akkor minden, - a rációból adódó eltérés is pillanatnyi - végső soron kiigazodik, mert csak részletkérdés.

Az érzelmek szintjén lehet a lényeghez kapcsolódni, ott fogják a kezünket az angyalok. Ha az angyalok olyan művész kezét vezetik, akinek a **magyarság kultúrája is szíve ügye**, akkor bizonyosan valami olyan mű szület, ami átível az idő számunkra szabott keretein és segít megtartani szellemi és lelki értékeinket. Bráda Tibor is ilyen alkotó.

A **Magyar Festészet Napja** ünnepét 2002-óta ismerhetjük, amelyet ő indított útjára barátaival. Ez az ünnep mára átível az ország határain és a határokon túl élő magyarokat is átöleli.

Az utóbbi két évtized munkásságát tekintve nála jellemzően a színes üveg középkorig visszanyúló nemes hagyományai folytatódnak, amelyeket – kellő művészi alázattal bár – de egyéniségéből, kultúrájából adódó szellemiségének megfelelően, jellegzetesen alakít tovább.

Amikor a fény megérinti a színes üveget, áthatol rajta, s - valami pazar festői káprázattá változtatva - életre kelti azt, részesei lehetünk az áhítatnak, amelyben az anyag

szakrálissá nemesül. Ezt a káprázatot tovább sugározza a környező falakra, a padló kövére, lépcsőkre, átszínezi, alakítja a környezetet – így is. De hogyan még?

A három díszüveg ablak – tizenöt négyzetméter tömény színélmény – tartalmánál fogva és megjelenésével (jelenésével) szakrális térére avatja a helyet. A helyet, ami eddig prózai geometriájú, funkcionális szerepéből, fél henger alakú lépcsőfordulóból, mostantól apszissá szellemül át.

Bráda Tibor (1941-)

Bráda Tibornak a Nyugat-magyarországi Egyetem Apáczai Csere János Karán elhelyezett díszüveg triptichonja az „Üvegkép a tanításról” címet kapta. Bal oldali szárnyán Koméniusszal (Szegecs János), jobb oldali szárnyán Apáczai Csere Jánossal, s a középsőn a tanítást és a fejlődést, az egész életpályát megjelenítő életfával, amelynek közepén, fő helyen a Tanítót, a Nőt és Anyát látjuk egy személyben a gyermekekkel, a tanítványokkal. Az életfa, amely összeköti az eget a földdel, a matériát a szellemmel, s útja az élet folyamának, a legszebb hivatás közegévé válik itt.

Akik e térben járnak, stációit naponta megélhetik lentől fel és fentről alá. Hiszen benne vagyunk a kompozíció erőterében, velünk fordul és alakul a látvány, lépcsőről lépcsőre – ahogy az életünk is.

De **nem ugyanez történik-e velünk, ha képet nézünk?** A művész, teremtő szellemének sziporkáit, tüzeit az anyagba lehel. A látványok, festői látomások megérintenek bennünk érzéseket, élményeket, gondolatokat, amelyek már a születésünk előtti idők óta a mieink és ott szunnyadnak, vagy kavarnak bennünk, hogy egy-egy érintésre, impulzusra aktivizálódjanak és egy egészen új helyzetben összekapcsolódva váratlan, érzelmi élményeket alkossanak - akár katartikussá is fokozva a lélek hevületét. Az *anyag tehát ismét szellemivé válik – most már bennünk.*

Bráda Tibor megajándékoz minket a szín sokféle élményével. Mediterrán lélek. Ragyogó kolorit és festőiség jeleníti meg színnel fogalmazott mondanivalóját, legyen az líra, vagy dráma. Még a legsúlyosabb téma is a festői szépség, a festőiség jegyében fogant és annak

megható erejével, szól hozzánk. De e festői szépségben olykor meg-megvillan – és jól megfér – a mondanivalótól függően a finom ironia, az éles kritika, vagy az a fanyar humor is, amellyel az életet jól ismerő, bölcs ember és érett művész szemléli világát.

A formát alkotó foltok és vonalak frissen lendülő, majd egymásba omló érzékeny egyensúlyban élnek, ahogy a színek is leheletnyi finomsággal összehangolt harmóniákban szólalnak meg, néhol selymesen halk, máshol ércesen zengő erővel, hol markánsan pendülő, hol líraian szótt akkordokban.

Művei festői látomások, amelyek a klasszikus festészet természeti alapokon nyugvó felfogásában gyökereznek. Ezek a látomások már a lélek prizmáján átszűrt világ felfokozott élményei. A szépség esztétikai fogalma köré íródtak.

Pasztellek

Ha az érintések varázsát és végtelenül gazdag kommunikációs lehetőségeit, jelentéstartalmát kutatjuk, egy új világ nyílik meg előttünk, egészen közvetlen megnyilvánulási lehetőségei a léleknek. Pasztellkrétával az ujjaink között, vagy az ujjainkkal, tenyerünkkel megérintve a papír érdes – mégis finom – felületét, struktúráját, az anyaggal közvetlenül érintkezve, ahogy eldörzsöljük finoman a könnyű, színes port, (különlegesen jó érzés) a kéz, - a „lélek szerszáma” – így a legrövidebb úton, a legkisebb áttétellel tud megnyilatkozni. Az ecsetvonások is jellemzik az embert és közvetítik a művész érzéseit, de a pasztell mintha még közvetlenebb eszköz lenne. Szemünkkel követhetjük, átélhetjük a kéz mozdulatait, lendületét, vagy finom rezdüléseit – karnyújtásnyi közelségből. A rusztikus felületű papír mélyedéseit és kiemelkedő felületeit színben is megkülönbözteti, gazdagítja. Így a papír is hozzáteheti gazdag struktúrájával a maga képi üzenetét a mondanivalóhoz – összhangban a krétával és a lélekkel.

Labirintusok élő sövényből - barokk kert - s közvetlenül előttünk, hirtelen feltárulkozva a győztes jutalma, rózsaszínben pompázó, érzéken tündöklő – és csábító - nő! Micsoda bonyolult, csavaros útvonalon harcolta, ravaszkodta magát keresztül a „győztes”, míg elnyerhette jutalmát! Szerepébe mindenki belepróbálkozhat, aki odaáll a kép elé! De ha nem, akkor az is elég, ha csak erre a világra születik az ember. A művész játékosan bevon bennünket az élet e finom, ironikus humorral fűszerezett előadásába. Színpompás közeg e mesterséges természet, csodás fényekkel gazdag - ahol a nagy versengés folyik.

A győztes jutalma (1999. 120x110 cm, pasztell, rétegelt lemez, papír)

Labirintusban (1998. 110x120 cm, pasztell, rétegelt lemez+papír)

A labirintus olykor körbe jár. Bejáratát – vagy kijáratát? – a keresztbe vágódó ragyogó, izzó fényben - fekete párduc őrzi. Sejtelmesen, simulékonyan és éber, fenyegető szelídséggel. Mi várhat ránk, mit tartogat a jövő számunkra ott belül? Néhol kápráztatóan szép, néhol szorongató, félelmekkel teli játék ez az egész. Élet.

Néha nem látjuk az utat, de azért érezzük az irányt. Valami belső iránytű csendesen eligazít, ha tudunk rá figyelni a nagy zajban.

A csendre nincs füle mindenkinek. De akinek van, az ért bennünket.

Borbély Károly